

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an 160 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte e.c. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.
Pe jumătate de an 80 „		
Pe un pătrar de an 40 „		
Un număr 3 Lei.		
Pentru străinătate pe un an 260 Lei.		

Nr. 4556. Sc. 1929.

Notă oficială.

În legătură cu Congresul Asociației Generale a Clerului Român ortodox, se pune în vedere delegaților cari vor să participe la Congresul preoților în zilele de 15, 16 și 17 Septembrie în orașul Arad, să-și anunțe participarea, preotului Florea Codrean din Arad, spre a se îngriji de locuință, având fiecare delegat să-și plătească locuința, dacă nu ar fi locuințe gratuite.

Caransebeș, în 6 Septembrie 1929.

Episcopul diecezan:
Dr. Iosif Tr. Badescu.

Cerințele spirituale.

De: **C. Rudnean**

În veacul nostru plin de cerințe, ne lipsesc atât de mult cele *spirituale*. Lumina spiritualității lipsește în mare parte atât la sate cât și la orașe.

Va trebui să jurnăm noi nădejdi în sufletele lipsite de spirit.... *Spiritualismul e o cerință a vremii noastre...*

Filosoful *R. Eucken* a înțeles, că o societate oricât ar progresa, fără floarea *idealismului*, fără sâmburele spiritual se destramă — de aici o întreagă *filosofie spiritualistă*, reprezentanta vieții spirituale din Apus.

Și această filosofie stă față'n față cu ideile marelui filosof al Indiilor *R. Tagore*. *Tagore* e din țara „Vedelor” e o creație a vieții orientale, e cântărețul naturii, e sufletul creator al frumusețelor naturale și propagatorul ideilor de *Bin*, *Adevăr* și *Frumos*.

Apusul și Orientul se înfrățesc, atunci când alți gânditori le prezic ruina. Există o putere de-o coeziune puternică, care ne scoate dela moartea vieții: *idealul creator*....

Idealul creator al societății e o binefacere pentru cei ce se unesc sufletește printr'un imn de laudă adresat — Creatorului Universului. E cea mai dulce melodie a vieții noastre prin care ne ridicăm cu sufletul până la Dumnezeu, e *rugăciunea noastră umilă*.

Lumea atât de ahtiată și abătută dela calea ei își caută un refugiu; ea-l găsește în învățăturile sublime ale Scripturilor, pagini pline de revelație și entuziasm religios...

Cei ce o viață 'ntregă sunt închiși în ei înșiși și robi ai materiei, au posibilitatea să se înalțe la o demnitate mai umană prin continuă spiritualizare a materiei și îndreptare a gândului către Dumnezeu.

Reforme trecătoare caută să pună la punct o anumită chestiune; reforma radicală care armonizează totul e *reforma spiritului*, propusă de „*teofili*” și întregită de „*teologi*”. La înfăptuirea ei i-au parte toți reprezentanții *idealismului*, toți aceia cari cred în lumea puternică a lui Dumnezeu și a creaturilor sale.

Idealul spiritual, e creatorul unei *umanități*, care progresează tot mai mult în *Bine, Adevăr și Dragoste*. Dumnezeu ne-a dezvelit taina divinității prin revelație, creație, și prin trimiterea Mântuitorului în lume. El ne-a abătut dela ruina păcatului, conducându-ne la idealul suprem al sfințeniei, Noi suntem datori, ca prin fapte bune, scrieri morale, cuvântări entuziaste și mai presus de toate prin puterea bunătății sufletești să întregim moștenirile sfinte ale celor ce o viață întreagă s'au jertfit pentru triumful umanității....

Cu cât înaintăm mai mult în lumea realismului, ne convingem că *materia* și *forța* sunt incapabile de a ne da soluțiile problemelor

spirituale. În laboratoare se experimentează zilnic, biologii dau zeci de definiții asupra vieții și morții — dar *viața și moartea* își urmează mereu acelaș drum....

Generații întregi de savanți se străduiesc mereu să desprindă o părticică din infinitul lumii acesteia — dar scânteia divină zace adeseori în sufletele unor oameni umili și plini de credință... ei trăiesc o viață curată, disprețuiesc natura și îmbrățișează spiritul. Viața acestor oameni e exemplară, ei înțeleg rostul și menirea vieții acesteia.

Cerințele spirituale sunt gândurile nobile ale oamenilor spiritualizați; cu cât se va desvolta viața spirituală, cu atât mai mult va crește și idealul spiritual al vieții creștine.

Preotul și oficiul parohial.

Pe lângă caracterul înălțător de păstor sufletească al credincioșilor, preotul, în marea majoritate a cazurilor, îl are și pe acela — destul de măgulitor — de purtător al oficiului parohial.

Nerv de legătură între nucleul prim al organizației creștine, parohia, cu toate celelalte organe superioare în grad și ierarhie, oficiul parohial este locul de circulare și păstrare al corespondenței și al tuturor actelor oficiale bisericesti.

Am zis că este măgulitor acest oficiu, și este într'adevăr așa prin importanța sa intrinsecă, prin onorabilitatea ce o creiază preotului, dar mai ales prin împrejurarea, că mai dinadins acesta îi confirmă autoritatea de care preotul trebuie să se bucure atât în societate, cât și'n fața subalternilor săi.

Dacă acest oficiu îi ridică nimbul preotului, persoana lui imprimă oficiului parohial nota aceleiaș superiorități; cu alte cuvinte locul dă omului autoritatea, iar omul consfințește onorabilitatea locului.

În vremile de demult preoții nu erau prea mari cărturari. Poate vor fi fost oameni mai de inimă. În orice caz nici corespondența oficială nu era așa de desvoltată ca în zilele noastre. Cu toată desvoltarea sa însă, chiar în zilele de-acum, această corespondență abia dacă se ridică la 1—2 acte pe lună. Și credeți că se face în mod conștiincios această corespondență și, în consecință, oficiul parohial se poartă în regulă?

Acum o lună și mai bine de pildă s'a cerut tuturor oficiilor parohiale din eparhie să întregiască un chestionar. Între altele s'au cerut acolo date referitoare la *zidirea, pictarea și sfințirea*

bisericilor din parohii. În majoritatea lor aceste date sunt manee, incomplete. La rubrica *sfințirii* în loc de dată — care oricum reclamă puțină osteneală și oarecare interes — s'a aruncat acolo, ca din lopată, un rușinos *necunoscut* sau *nu se știe*. Și interesant de remarcat, toți preoții buni cunosc data, împrejurările și momentele istorice privitor la bisericile lor, cei slabi — între cari preoții tineri abundază — nu știu, nu cunosc nimic!

Mă va întâmpina cineva cu observarea, că perfectarea unui act are prea puțin de-a face cu istoricul unei biserici, cerut în chestionarul amintit. Bine, îi voi răspunde, dar nu este oare spre cinstea unui preot și spre afirmarea și întărirea prestigiului său de om cult să cunoască bine biserica la altarul căreia servește. Ce zici despre un cetățean care ignorează istoria patriei sale? Ce părere îți face soldatul, care nu știe de proveniența armeei sale; nu este el cât se poate de slab clasificat?! — Iar preotul este *la nivel* când este bun păstor, când este bun cunoscător al sufletelor, dar și atunci când oficiul său nu dă prilej de poticneală nicicând, întru nimic.

Dacă Mântuitorul Christos — prin graiul evangelistului Matei — pretinde creștinului de rând să fie desăvârșit, cu cât mai mult se poate pretinde aceasta, pe bun drept, dela preot?!

În legătură cu chestionarul amintit s'au dat la iveală lucruri rele, condamnabile chiar. Abstracție făcând de datele fictive, de lipsa de date, s'a dat se vedem, că unii preoți nu știu de fel să redacteze un act oficial, ba a fost caz unde actul s'a înaintat numai *pe jumătate* gata și neiscălit de preot!

Toate acestea provin din ușurătatea și bagatelizarea sub carea se concepe de către unii preoți purtarea oficiului parohial.

Și totuș, purtarea acestui oficiu rămâne la nivelul reclamat de importanța sa. Actul este oglinda în care autoritățile superioare caută să-l vadă pe preot; să-i vadă sufletul, pe care-l pune pentru turma sa; și când actul este manee și fără duh, nici autorul său nu poate avea pretenția la mai mult!

Preoții tineri să nu se simțiască jigniți dacă am spus adevărul la adresa lor. Mai de grabă să consulte pe frații lor întru Domnul cu mai multă experiență. Sau să-și ia protocoalele subțioară și să se ostenească aici cum au făcut-o și alții. Bucurosi li se dau sfaturi și instrucțiuni.

Adevărat, toate acestea reclamă — cum am spus-o mai sus — osteneală și oarecare interes, cerinți tot mai rare și mai rare — îndeosbi la preoții noștri tineri!

Problema educației religioase-morale în liceu.

(Continuare).

Cum am văzut, pedagogii tuturor timpurilor au fost de acord a susține, că scopul primar al educației în genere este formarea *caracterului moral*, iar cel secundar formarea *spiritului*, cu care omul oricând și oriunde să poată pricepe orice adevăr și să cugete *prin sine însuși*; că educația trebuie să formeze pe omul viu și real — iar nu umbra lui — și în întregime, dezvoltându-i atât intelectul cât și voința. Ei se deosebesc numai când e vorba de *mijloacele* întrebuintate pentru atingerea scopului comun.

În această privință se pot distinge trei curente în pedagogia contemporană.

Unul este curentul *educației libere*, în frunte cu scriitoarea suedeză *Ellen Key*. Acest curent a isvorât din reacțiunea sufletului individual contra *mecanizării și automatismului* produse de exagerata dezvoltare a civilizației *technice* în secolul al XIX, ale cărei invențiuni au ajuns să terorizeze pe creatorul lor — om, făcându-l sclavul propriei lui opere.

Curentul educației libere, pornind dela teza optimistă a lui Rousseau, că omul e *bun* dela natură, susține principiul, că natura individuală a omului posedă *in sine* puterea de a se dezvolta în direcția binelui și prin urmare rolul educatorului se reduce la sprijinul ce trebuie să dea copilului în dezvoltarea lui naturală, fără a opune vre-o rezistență evoluției *libere* a individualității. „Cel mai mare secret al educației este de a nu educa“.

În opera sa „secolul copilului“, a cărei apariție a stârnit o puternică mișcare în lumea pedagogilor, scriitoarea Ellen Key, decedată acum câțiva ani, face o critică foarte aspră sistemului actual de educație atât familiar cât și școlar. Iată acum se exprimă ea însași despre aceasta: „Câtă vreme tatăl și mama nu-și vor fi plecat fruntea în țărână dinaintea copilului; câtă vreme nu-și vor da seama că vorba copil nu e decât un alt termen pentru noțiunea *maiestate*; câtă vreme nu vor fi simțit că în copilul ce țin în brațe zace viitorul, în cel ce se joacă în fața lor, istoria; atâta vreme ei nu vor înțelege, că au tot atât de puțin puterea și dreptul de a prescrie legi acestei ființe noi, cât posedă puterea și dreptul de-a impune legi mișcării astrelor“. De aci concluzia unei reforme a familiei: „Dacă viața casnică nu e liniștită, simplă, îmbucurătoare pentru toți membrii, atunci, orcât s'ar duce mamele la conferințe asupra educației

și moralității, nici o schimbare serioasă nu se va produce“.

În ce privește școala actuală, Ellen Key îi aduce grava învinuire că *distruge personalitatea* uzând ceerul, slăbind nervii și simțul de observație. „Dorința de a ști activitatea spontană și simțul de observație pe cari le aduc copii în școală dispar de obicei la eșirea din școală, fără a fi fost transformate în cunoștințe sau interes“. Din aceste motive, ea cere o reformă radicală a actualului sistem de educație recomandând învățământul facultativ — copilul să fie liber a-și alege el singur obiectele de studiu — și o educație *organică*, dinăuntru în afară, cu respectarea *deplină* a individualității. Condițiile noiei educații sunt „cunoașterea naturii sufletești a copilului, respectarea individualității și drepturilor lui, încrederea absolută în puterea și bunătatea naturii omenești;“ iar consecința îndeplinirii acestora ar fi: *dezvoltarea liberă a individualității în vederea formării caracterului personal*“.

Al doilea curent numit *rigorist* al cărui cel mai de seamă reprezentant este filosoful german *Paulsen*, pleacă dimpotrivă, dela ideea pesimistă că omul e *rău* dela natură și deci singura cale pentru a face pe om să ajungă la *libertatea morală* — ținta de altfel și a primului curent —, care singură poate garanta atitudinea morală a omului în viață, este *constrângerea* cu cele două elemente ale ei: pedeapsa, negativ și recompensa, pozitiv.

„*Învăță să te supui, învață-te să faci sforțări, învață să te stăpânești*“ sunt cele trei imperative categorice pe care le formulează Paulsen pentru acea „*educatio strenua*“ cerută de el, în care trebuie să lăsăm la o parte teoriile surmenajului și drepturile copilului, dacă vrem să formăm oameni tari, rezistenți, mulțumiți și activi.

Ambele sisteme păcătuiesc prin exclusivismul lor; ele n'au dreptate decât *in parte*, fiindcă pleacă dela ipoteze ce nu sunt adevărate în întregime: Copilul nu se naște numai cu însușiri bune și de aceea aplicând *numai libertatea*, ca mijloc pentru formarea caracterului moral, vom face din el un sclav al propriei lui senzibilități — robul poftelor — și vom ajunge la anarhie, iar nu la libertatea morală a individului.

Totașă, fiindcă omul nu vine pe lume numai cu însușiri rele, aplicând exclusiv metoda constrângerii și a supunerii necondiționate, fără oare care libertate atunci, când vedem licărind la copil convingerea morală, formăm oameni fără inițiativă în viață, niște sclavi ai mediului, ai voinței altora, cari vor cădea pradă anarhiei simțurilor îndată ce această voință nu-și mai poate exercita influența asupra-le. La nici un

caz nu vom ajunge prin acest mijloc la libertatea morală, căci aceasta pretinde ca norma morală căreia i se conformează individul — să fie dictată de propria-i convingere, să pornească dinlăuntrul propriei lui conștiințe.

Ca întotdeauna, adevărul stă la mijloc. Omul se naște atât cu însușiri bune cât și cu însușiri rele.

Și atunci e firesc lucru, ca educatorul să încurajeze, prin libertate, elementele din firea copilului favorabile moralității, să reprime, prin constrângere, pe cele potrivnice. Deci, nici libertate fără disciplină, nici disciplină fără libertate, ci amândouă, dar aplicate separat, nu deodată asupra aceloraș elemente din sufletul individului: libertate, pentru elementele bune, constrângere, pentru cele rele. Acesta e curentul așa zis al *disciplinei libere*, care conciliază cele două sisteme de educație morală printr'o sinteză a lor, împacând libertatea cu constrângerea într'un nou sistem ce se poate formula: „*disciplină prin libertate, sau supunere voită*“.

E meritul lui *Fr. W. Förster*, unul dintre cei mai distinși pedagogi ai vremii de azi, de-a fi descoperit noua metodă pentru formarea caracterului moral, care a dat rezultate escelente și care se întemeiază, cum vedem, pe *concepția dualistă* despre natura omului a *creștinismului*, iar în aplicarea ei face apel la tendința, de natură iarăși creștină, a sufletului omenesc, ca elementele superioare, spiritul, să domine pe cele inferioare, simțurile, — la elementul *eroic*.

Astfei, prin noul sistem de educație morală, care-și scoate principiile din adevărurile creștine, se pare că s'a ajuns să se rezolve greua problemă a educației morale.

(Urmează).

Daicovici D.
cand. de preot

Dr. Ion Sîrbu.

1865—1922.

Dr. Ion Sîrbu a fost unul dintre bărbații, care încă de pe băncile școlii, a strălucit prin talentul său, pe care cu o dărnicie de apostol adevărat l-a închinat numai binelui neamului românesc. Deaceea cu drept cuvânt merită să fie așezat în rândul vrednicilor săi consăteni, Traian Doda și Eftimie Murgu.

S'a născut în Rudăria, situată în frumoasa vale a Almăjului din Banat, în ziua de 19 Februarie a anului 1865. Fiu al preotului Iacob Sîrbu, care reprezintă a patra generație de preoți din

această familie, a încheiat, prin moartea sa, 166 de ani de serviciu la altarul bisericii din Rudăria. Un strămoș al său, — din generația a 5-a în sus — a venit din Văajul-mare (Mehedinți) pe timpul războiului din 1737—39 purtând numele de Dragoș. Așezându-se aici sătenii — în urma căror împrejurări nu se știe — i-au dat supranumele „Sîrbu“, care a fost luat mai târziu ca nume de familie.

Dr. Ion Sîrbu și-a făcut primele trei clase primare în satul natal, sub harnicul și de rudăreni neuitatul dascăl și consătean: Antonie Craia. În alți trei ani a terminat o „școală superioară românească“ din Bozovici, înființată de generalul Traian Doda; de aici a trecut la „școala civilă din Caransebeș“ ce avea — pe atunci — caracter echivalent cu al gimnaziului. După primele trei clase terminate cu succes aici, se duce la Debrețin în „colegiul reformat“ de unde — după un an — îl găsim la gimnaziul superior românesc din Brașov, terminând aici clasa V-a. Trece un an la „liceul luteran“ din Pojün (Preșburg) pentruca să se reîntoarcă din nou la Brașov (cl. VII-VIII) și să-și dea examenul de maturitate: „*eximio modo*“.

Încă de pe băncile școlii i-au plăcut, mai mult decât toate, istoria și filozofia. Isprăvindu-se frumoasa viață de elev, fiecare se găsește în fața marelui probleme: calea ce trebuie să o urmeze de acum înainte! Un pas la care trebuie să te gândești bine, căci dela el depinde mulțumirea sau nemulțumirea ce o vei avea în viață, precum și rolul tău de membru folositor sau nefolositor al societății. Mulți sunt cei cari din anumite motive — uneori din lipsă de mijloace, alteori din lipsă de talent — greșesc mult în alegerea carierei. Pentru Dr. Ion Sîrbu lucrul acesta n'a fost greu, căci a avut părinți cari au jertfit totul pentru a vedea pe fiul lor mulțumit, și având și un talent strălucit în această direcție, alegerea carierei n'a fost greșită.

Studiile universitare și le începe la universitatea din Iena, unde cu o deosebită plăcere audiază istoria medievală și nouă, la celebrul profesor O. Lorenz și istoria antică la Gelzer. Având și înclinație și profesori străluciți, talentul său înăscut a putut să se desvolte în deplină libertate, făcându-l — mai târziu — să-și ajungă scopul dorit și locul binemeritat. Cu aceeași nespusă dragoste urmează cursurile de filozofie ale profesorilor Euken, Liebmann și Falckenberg, fără a se feri nici de curentul ce umezea sala de lecțiuni a lui Haeckel. După ce isprăvește trei trimestre la Iena, vine la Viena, unde își continuă studiile la vestiții profesori: Hüber, Büdinger, Zeissberg, Sickel și Mühlbacher.

Terminându-și la Viena studiile universitare, se retrage la Rudăria, cu scopul de a-și prelucra materialul adunat și a se adânci în studiul istoriei. Tatăl său căutase — în timpul studiilor fiului său — ca să-i trimită banii necesari pentru a nu duce lipsă de nimic, dar acum sosește o vreme când împrejurările sunt de așa natură, încât nu-i mai poate satisface cererea, neputând să-i dea bani pentru a face din când în când câte-o vizită pela bibliotecile Vienei. Deaceia, din lipsa de mijloace materiale, plănuia scriere a unei istorii s'a trăgănat mult.

În fine, după învingerea multor piedici și depunerea unei munci intensive, osteneala sa n'a rămas zadarnică, deoarece primul rezultat vizibil a fost publicarea în 1899 la Leipzig, a monografiei sale despre politica externă a lui Matei Basarab în nemțește: „Mateiu Vodă Băsărabas auswertige Beziehungen“, ca teză de doctorat. Lucrarea sa a fost primită cu unanime laudă și apreciată favorabil de reviste de specialitate române, franceze, germane și maghiare. „Critica pe care o aplică tânărul bănățean a atras atenția istoricilor de pe acele vremuri“. „In istoriografia românească Matei Vodă Basarab e prima carte scrisă în acest fel“.

Luându-și cu succes doctoratul în istorie și filozofie la Universitatea din Viena, fiind încurajat de buna primire a primei lucrări și la cererea primului ministru de atunci, Dimitrie A. Sturdza, s'a apucat să studieze epoca lui Mihai Viteazul. „Deosebita onoare ce mi se făcea — spune Dr. I. Sîrbu în prefața vol. I. a istoriei lui Mihai Viteazul — prin această încredere în puterile mele, mi-a fost cu atât mai plăcută, cu cât cererea unei istorii a lui Mihai Viteazul, în felul cum am scris pe Matei Vodă, întâlnea în sufletul meu o hotărâre nestrămutată luată cu mulți ani înainte“.

Mulțumită ajutoarelor primite din partea Ministerului Cultelor și al Instrucțiunii publice i s'a înlesnit șederea la Viena, pentru a-și putea procura mai cu ușurință isvoarele necesare la întregirea operei sale. Luni de-a rândul a studiat documentele din arhive. La vâfră părintească, — închis în valea romantică a Almăjului, lipsit de orice alt gând și preocupare decât aceea de a isprăvi ceea ce îi dicta dorul sfânt al inimei —, a început să scrie istoria marelui domn.

(Urmează)

Tiberiu Șuta
cand. de preot



O colaudare.

Comuna Vrani din tractul Bisericii-albe este o comună fruntașă. Are o biserică veche dar solid și frumos zidită, școală cu etaj, zidită sub regimul confesional, pe cheltuiala bisericii. Are și casă comună cu etaj. Locuitorii sunt bine situați, fiind și oameni harnici. Făceau agricultură intensivă și rațională încă acum 40—50 de ani, lucrând în arendă și ogoare din comunele vecine. Conducătorii lor, atât cei de pe vremuri cât și cei de azi pot fi mulțumiți, căstăruința lor în culturalizarea comunei a dat rezultate escelente.

Acum această comună cu creștini tari în credința strămoșiască și-a pictat din nou biserica. A angajat pe măestrul Nicolae Popovici, pictor tinăr, care în pictura de stil bizantin a depus muncă adevărat artistică; pe sculptorul artistic N. Busuioc, care a sculptat în lemn, foarte frumos templu și a aurit-o splendid.

Biserica din Vrani formează azi un giuvaer de Casă a Domnului, frumos împodobită, care va exalta către sferele dumnezeiești sufletele vrednicilor credincioși și va atrage, în acelaș timp și pe alții să vadă model de înfrumșețare a Casei Domnului.

Părintele Nicolae Balmez, părintele Traian Constantin, dl învățător Anca, și dl notar comunal care și-a luat onorabila sarcină de epitrop bisericesc, precum și întreg poporul de astăzi va avea recunoștința generațiilor viitoare pentru zelul religios de care înaintașii lor au dat dovadă la îndeplinirea acestei opere artistice.

Prea Onoratul părinte protopop Virgil Musta al Oraviței, delegat de Venerabilul Consistoriu pentru colaudare, la liturgia festivă pe care a celebrat-o, a vorbit cu toată elocința despre iubirea de Dumnezeu și de aproapele, despre câmara cea împodobită a Domnului, în care omul trebuie să între cu vestmântul sufletului curat și peste tot despre mântuirea sufletului.

Dl Octavian Liuba, pictor academic, chemat ca expert la colaudare, în procesul-verbal dresat și-a dat părere foarte favorabilă despre lucrarea atât a dlui Popovici, cât și a dlui Busuioc.

Alt moment demn de relevat este, că răspunsurile la sânta liturgie le-a dat corul poporenilor format din societatea creștină, oastea Domnului.

Preocupări laudabile, în legătură cu simțământul religios au avut și vor avea totdeauna credincioșii. Ele trebuiesc susținute și încurajate de domnii preoți. Ritul nostru abundează în frumuseți, care de care mai variate.

Vrânenii cultivă toate acestea și astfel rămân tari ca stânca în credința ortodoxă străbună. Laudă lor!

Constantin Liuba

Bisericuța din satul copilăriei mele.

Meditație de preotul **Sinesiu Bistreanu.**

M'am poménit de mic copil în satul Z...., care-i pitulat între două coline și sugrumat ici-colea de un râuleț de codru. Era mic satul, cu căsuțe clădite din lemn de fag, cu câte două fereștrii miciute cătră stradă, cu acoperiș înalt și acoperite cu șindrilă; iar aci era pe vremuri fie iertat tatăl meu preot.

Mai avea satul și o casă parohială: un edificiu primitiv și care se potrivea cu celelalte, case, cu deosebirea că lipseau supraedificatele, iar curtea și grădina erau lăsate în voia Domnului.

Școala tot pe același calapod, dar situată ceva mai în curte, căci de cătră stradă avea ca decor un lac, carele iarna-vara conținea o apă morciloasă și da adăpost șerpilor și broaștelor; iar când era cald, dădea miasme nu tocmai plăcute. Mai avea școala un pridvor, un fel de ambit deschis, în care ne refugiam noi școlarii la vreme rea, viscole și ploaie; iar înlăuntru avea o singură odaie ce servia și de locuință învățătorului și mai era anumită școală, adecă sală de învățământ.

Peste drum de școală, o leacă mai la deal, într'o grădină împrejmuită cu gard de spini și presărată rar cu câte un prunișor ori meri, era bisericuța, ridicată pe o colină; deaceea prin poziția ei avea însușirea de a domina întreg satul. Și bisericuța era din scânduri groase de fag, dar cari n'au avut favorul oa să cunoască netezeala firizului. Și — probabil — din pricina vechimei, scândurile erau mâncate de cari, așa că la îmbinarea lor lăsau loc liber de privit afară în curte, căci de tenciuală nu era pomenire. Clopotnița era scundă, tot din lemn îmbrăcată în scânduri, având o cruce de fier în vârf, și'n lăuntru un clopot mic ce vestia obștei ziua de sârbătoare. Era mică bisericuța, cu tavan scund și padiment de lut. Mai avea bisericuța, ca toate bisericile drept credincioșilor Români, un iconostas din scânduri netede, pe care era zugrăvit Mântuitorul Christos, Născătoarea Mântuitorului și alți sfinți. În treacăt v'o mărturisesc, că eu cu mintea mea de copil — nu puteam de ajuns admira dibăcia pictorului, că întocmise așa sfinți, că în care direcțiune mă aflam, ei aveau aierul că mă priveau în față. Și apoi mai erau niște sfinți înalți la stat și subțirei și cu o față lungăreață și supti; dar îmi erau dragi.

Nu-i vorba, dragă îmi era și bisericuța, cum și întreg satul, mai cu seamă în timp de primăvară, când ceriul albastru era atât de limpede și razele soarelui erau călduțe și — mo-

latec — priveam și mă bucuram de aceea liniște sfântă ce îmi cucerise sufletul de copil nevinovat; iar seara hoinărind lângă râuleț, par'că auziam șoptiri de priveghitoare și din cireșul bogat împodobit îmi cădeau pe cămeșuță flori drăguțe.

D'apoi în Dumineci și serbători, ce privești fermecătoare ofereau ochilor acele grupuri de moșnegi pornind domol; iar îndărătul lor bunicile cu probeade albe fluturân pe spatele gârbovite și cu busuioc și luminări în mâni, mergeau însoțite de slăbuțul vuet al clopotului, spre bisericuță.

În vecinătatea bisericii era casa lui moș Anisim, care cerceta cu multă stăruință sfânta biserică și mai avea deosebitul dar de a întovărăși cu glasul său pe bătrânul dascăl, în cântarea de preamărire lui dumnezeu. Cum zisei, nu lipsea vr'o dată dela slujbele sfinte, pân'ce într'o toamnă bogată în rodul moșiei, moș Anisim având multe mere de cules, lăcomia — se vede — îl îndeamnă ca să-și cerce neputința bătrâneței și aninându-se pe o scară înaltă să culeagă mere, că inima îi cerea vrednicie însă picioarele îi abzisese serviciul și el — poticnindu-se de pe scară — cade și își fracturează ambele picioare, așa că o iarnă întregă este nevoit a păzi patul și odaia. Suferințe grozave pe bietul om, dar suferința era și sufletească, că îl durea inima că privea dela fereastă cum creștinii se duceau și ieșeau din biserică; ba adesea auzea vuet de cântare bisericască, și el — nenorocitul — stătea ca un trândav în casă.

În prima Duminecă din Postul mare încă a fost împărtășit și cu acest prilej zise preotului: „De sfințele Paști am să vin la biserică, fie și pe cărje, că mă usc de dorul ei!”

Și'n dimineața sf. Invierii, uimirea tuturor îl vedem cum rezămându-se de două cărje, moș Anisim, cu fața radioasă pornește spre biserică și cu cât se apropia, inima îi svăcnea de emoție; iar ajuns la ușa bisericii și privind în lăuntru ei, pe carea de luni de zile n'a cercetat-o, îl cucerește un fior sfânt: căci în sfântul altar și'n odăjdii luminate stătea preotul îcunjurat de lumini multe, resfirând raze mângâitoare și nouri din tămăie se'nâlțeau spre tavan. Bătrânul învățător, în ținută serbătorească, cu ochilari curați și glas duios cânta întovărășit de unii școlari mai de seamă, vestind obștei creștine, că „Christos a înviat!”

Eram copilaș de aproape șasă anișori, pril veam uimit la fața transfigurată par'că de momentu-acestei însemnate serbători, admiram pe moș Anisim carele plângea cu lacrimi de bucurie și

fericit că și-a revăzut biserița sa; dar eram sincer înduioșat, privind gloata de creștini îmbrăcați curat cu luminări în mâni, fețe mulțumite și îndestulate de viața liniștită ce le-o oferă Dumnezeu și sfânta lor lege, șoptiau încet după cântarea învățătorului.

Și mi s'a întipărit adânc în inimă această primă serbare a sfintelor Paști, înțeleasă o leacă de mintea mea copilărească, și desi s'au strecurat șasăzeci și patru de ani de atunci, nu pot uita „biserița din satul copilăriei mele“.

(Va urma).

ȘTIRI

Locale.

Examenul de calificare preotească, ținut în sesiunea ordinară din Septembrie a. c. a dat rezultatele cele mai bune. Dintre 23 de candidați — câți s'au prezentat la examen, — următorii au obținut nota *distins*: Dimitrie Anuțoiu, Ștefan Bololoiu, Brutus Belcea, Titu Crișciu, Aureliu Gătăianțu, Petru Mateș, Iosif Neagrău, Ioan Ostrovan, Romulus Pop, Nicolae Sintescu, Tiberiu Șuta și Ioan Voin. Nota *bun* au obținut-o: Pavel Beutură, Vasile Crețu, Iova Drăghina, Teodor Drugărin, Petru Ghita, Andrei Jucus, Cornel Ișfan-Stan, Silviu Mioc, Teodor Plițu, Lazăr Rusulescu și Ioan Simu.

Școală de comerț desființată. Ministerul Instrucțiunii cu decizia No. 107502—1929 din 17 August a. c. face cunoscut că pe ziua de 1 Septembrie a. c. a dispus — între alte școli — desființarea școlii elementare de comerț din Oravița.

Școli normale desființate. Ministerul Instrucțiunii fiind avizat că în țară sunt mai mulți absolvenți de școală normală de cât posturi vacante de învățători, începând cu anul școlar 1929/30 a desființat mai multe școli normale, parte cu totul, parte treptat, numai câte o clasă.

Regimul sovietic trage de moarte. Se știe că mai marii sovietelor rusești au pornit războiul contra Chinei, care nu vrea să introducă formele de guvernământ comuniste. În scopul acesta comisarii guberniali cutreeră satele spre a rechiziționa recolta, necesară alimentării trupelor. Locuitorii Rusiei, și în special ucrainenii dau foc recoltelor și nu vreau să recunoască războiul cu China. Pe semne țara patronată de Iuda fără de lege a ajuns pradă anarhiei, trage de moarte.

† **Preotul Ioan Bogoeviciu din Teregova,** în etate de 67 ani a adormit în Domnul Vineri în 6 Septembrie. Păstor vrednic al turmei sale, peste patru decenii; preot distins la altar pe care l-a servit, răposatul preot a fost și un bun român, a cărui inimă — în cele mai turburi momente la izbucnirea războiului a trebuit să se adăpostească în alte părți a țării, ca să nu fie în ochii puternicilor zilei — a bătut alături de inima poporului, care astăzi îl de plânge și-i zice:

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Inmormântarea protopresbiterului Alexandru Munteanu. Solemnitățile funebre s'au săvârșit de P. S. Sa Arhiereul Dr. Andreiu Magier vicarul episcopiei Oradea, asistat de 12 preoți. Delegat al eparhiei noastre a fost P. On. Domn protopresbiter Mihail Gașpar, care a rostit o prea frumoasă cuvântare. Deosebit de profundă impresie a făcut deasemenea cuvântarea funebă a preotului Iancu Berlogia din Răcăjdia. Inhumarea răposatului protopresbiter s'a făcut în cimitirul dela biserica garnizoanei din Oradea-mare.

Licitație minuendă.

Pe baza devizului de spese aprobat de Venerabilul Consiliu eparhial ddo 8 Mai a. c. No. 830 B. ex 1929 și pe baza hotărârilor. consiliului și adunării parohiale ținute în 28 Iulie și 4 August a. c. pentru demolarea bisericii vechi ort. rom. din Șipet, tractul Buziaș se publică licitațiune minuendă în „Foaia Diecezană“ pe ziua de 15 Septembrie 1929 după amiază carele 3 în localul școlii confesionale ort. române din Șipet.

Prețul de strigare este 27.000 Lei.

Celelalte condițiuni se pot vedea zilnic în biroul oficiului parohial.

Comuna bisericăscă nu rebonifică concurenților nici diurne nici spese de călătorie și nici altfel de spese și și-a rezervat dreptul să dea lucrările aceluia întreprinzător în care va avea mai multă încredere.

Șipet din ședința consiliului parohial ținută la 18 August 1929.

Nicolae Stola m. p.
președinte.

Nicolae Zâmcea m. p.
notar.

Judecătoria rurală Teregova.

Nr. 2363/1927. P.

In numele legii!

Judecătoria rurală Teregova, ca instanță penală, contra lui Ioan Szal pentru contravențiunea la legea pentru înfrânarea speculei ilicite. În urma dezbaterii publice ținută cu participarea A. Comoroșanu Judecător, și Fr. Schvoartz grefier, în lipsa acuzatului, pe picior liber și în prezența Adv. Dr. M. Zoltan, ca apărător, în Teregova în ziua de 27 a lunii Octombrie anul 1927, după ascultarea apărării a adus următoarea

Sentință.

Acuzatul Ion Szal, de 30 ani, de religie ort. Român, născut în Radna domiciliat în Teregova, cetățean român, comerciant.

Este vinovat de delictul prevăzut de art. 5 și 9 din legea pentru înfrânarea și reprimarea speculei din 17/VI/1923, ce a comis prin faptul că în ziua de 11/IX 1928, a vândut lui Titus Norozescu în Teregova, un butoi gol pentru țuică cu un volum de 135 litri, cu prețul de 1100 lei, depășind la vânzarea acestui butoi maximum de beneficiu fixat de art. 5 din citata lege.

Pentru aceasta judecătoria rurală Teregova, condamnă pe acuzatul Ioan Szal, în baza art. 9 din legea citată, cu aplicarea art. 92 a c. p. la 5000 lei amendă, în folosul Ministerului Industriei și Comerțului, (Comisiunea permanentă pentru înfrânarea și reprimarea speculei elieite).

Amenda în caz că nu se va putea încasa în baza art. 53 cp. 52 Cc. se va comuta în închisoare de 100 zile.

Amenda trebuie plătită în 30 zile socotită dela data când sentința a devenit definitivă la Administrația financiară în scopul citat mai sus și recipisa depusă la judecătorie, căci în caz contrar se va executa pedeapsa privativă de libertate în care se va comuta amenda.

Acuzatul este obligat conform art. 489 Pp. a

plăti vătămatului Titus Norozescu, în termen de 15 zile decând sentința a rămas definitivă sub execuție 600 lei, despăgubire.

Conform art. 19 din legea speculei, judecătoria ordonă ca după ce sentința va deveni definitivă să fie publicată în extras pe socoteala acuzatului în 2 ziare cotidiene și la Camera de comerț a județului Severin, precum și timp de o lună la ușa domiciliului și prăvăliei acuzatului.


Motivele lăsate afară.

Teregova, la 27/X/1927.

ss. **A. Comoroșanu** Judecător. ss. **Fr. Schvoartz** Grefier

Pentru conformitate:
Indescifrabil, Impieगत.

FABRICA (ATELIER) DE LUMINI A EPARHIEI CARANSEBESULUI



În fabrica (atelier) de lumini, înființată de Consistoriul nostru eparhial, se află de vânzare lumini de ceară curată, în diferite mărimi și grosimi. Recomandăm credincioșilor noștri, ca să-și procure dela această fabrică luminele de ceară curată trebuincioase la diferitele acte religioase: cununii, prasnice, pomene, cazuri de moarte, părăstase, după cum se și cere aceasta de tradiția și cultul bisericii noastre dreptmaritoare.

Luminele se pot procura direct sau dela și prin epitropiile parohiale la **FABRICĂ** cu grosul

sau la „**LIBRĂRIA DIECEZANĂ**“ cu grosul și cu bucata.

LIBRĂRIA DIECEZANĂ DIN CARANSEBEȘ

oferă pentru anul școlar 1929/1930 marele ei depozit de

CĂRȚI ȘI RECVISITE ȘCOLARE

Domnii Invățători beneficiază un rabat de 12%

Atât la cărțile școlare cât și la recvisite.